

“De relatie met een kind staat op één”

Harriet Tax

Als je leest over inclusie is er vaak een beleidsmaker of school-directeur aan het woord. Eigenlijk horen we maar zelden de stem van de leerkracht als het over dit onderwerp gaat. Terwijl het toch echt in de klas moet gebeuren. Voor dit artikel vroegen we daarom leerkracht Harriet Tax naar haar visie op inclusie. Tax is leerkracht in groep 5/6 op basisschool de Vliekotter in Oosterend, Texel. Zij is lid van de Onderstuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband.

Is het onderwerp inclusie anders voor leerkrachten dan voor beleidsmakers of directies?

“Ja, dat denk ik wel. Leerkrachten denken minder vanuit de beperking van financiële middelen. Wat je ook ziet is dat verwachtingen van beleidsmakers over hoe geld besteed wordt niet altijd kloppen met hoe het gaat in de praktijk.”

Een verschil tussen papier en praktijk, dus.

“Ja, kijk bijvoorbeeld naar arrangementen en hoe die worden ingezet. De verwachting van beleidsmakers is dat arrangementen tijdelijk worden toegekend om een leerkracht te ondersteunen bij

de begeleiding van een kind, zodat de leerkracht het uiteindelijk zelf kan doen. Maar dat is vaak niet zoals het in werkelijkheid gaat.”

Kun je daar een voorbeeld van geven?

“Neem een kind met een beperkte taakgerichtheid. Dat heeft hij al vanaf de kleuters. Wanneer het kind in de middenbouw komt, worden de eisen aan de hoeveelheid werk groter en loopt hij vast. Met een arrangement kun je hulp krijgen van een onderwijsassistent. Die neemt het kind apart, helpt met de taak en leert een andere taakpak aan. Maar dat heb je niet in een half jaar geleerd, en ook niet in een jaar. Dat kost

meer tijd. Terwijl het arrangement misschien al na een half jaar stopt. Ik begrijp ook wel dat je niet continu een-op-een onderwijs kunt geven, maar hier zie je wel hoe de praktijk botst met de verwachtingen.”

Wat vind jij sowieso van inclusie – als streven op een school?

“Dat vind ik hartstikke goed. Ik zou zelfs zeggen: waarom nu pas? Bij een kind dat naar het speciaal onderwijs gaat, hoor je vaak dat het zo fijn is dat er een passende plek is gevonden. Tegelijkertijd zeg je dat het kind niet meer mee kan doen in de maatschappij van alle anderen. Dat gevoel wil je iemand toch niet geven. Daarom denk ik dat je er alles

aan zou moeten doen om een kind op school te houden.”

Heb je het idee dat dat bij jullie op school lukt – kinderen op school houden?

“Ja, bij ons op school kijken we pas of een andere plek beter is, als het welzijn van het kind in het geding komt. Maar dat verschuift ook al. Want als dat zo is, kunnen we ook bij onszelf te rade gaan hoe wij dat kunnen voorkomen. Wat we anders kunnen doen.

Zo hebben we een jongen met het syndroom van Down tot groep 6 op school kunnen houden. Op dat moment werd hij dertien en ging hij naar het voortgezet onderwijs. De jaren bij ons op school heeft hij echt mee kunnen doen. Hij had een eigen programma en werd begeleid door een onderwijsassistent. Maar waar het kon, zoals met gym en muzieklessen, zijn we samen opgetrokken. Dat hij zo lang kon blijven en echt mee kon doen, voelde als een succes.”

Wat heb je nodig als leerkracht om inclusie te laten werken?

“Voor mij geldt dat de relatie met een kind op één staat. Want als de relatie met een kind goed is, kun je als leerkracht heel veel bereiken. Maar je moet wel voldoende tijd hebben om in de relatie te investeren. Zit je met 28 kinderen in de klas en gaat het redelijk soepel, dan is er eigenlijk geen probleem. Maar zodra een kind meer nodig heeft om wat voor reden dan ook, dan heb je minder kinderen op een leerkracht nodig, of meer handen in de groep. Dat is voor mij een belangrijke factor om inclusie te laten werken.”

Is dat de enige factor?

“Nee, wat ook meespeelt, is dat je leerlingen en leerkrachten niet moet overvragen. Zo wel kinderen als leerkrachten moeten het gevoel hebben dat ze kunnen wat er van ze gevraagd wordt. Pas als dit bij kinderen goed in evenwicht is, komen ze tot leren en voelen ze zich tevreden. Dat geldt ook voor leerkrachten. Zodra er dingen van je gevraagd worden die niet gaan of niet kunnen, voel je je machteloos.”

Wanneer is dat bijvoorbeeld?

“Dat zit hem bijvoorbeeld in de tijdsdruk die je voelt. Je wilt je lessen graag goed voorbereiden en je hebt na je lessen ook nog een x-aantal uren in te vullen. Daarnaast heb je alle extra's die op je afkomen in het onderwijs, zoals de week van het geld of een ander thema waar aandacht voor gevraagd wordt.”

In een ander interview in deze KopKrant zegt Emiel van Doorn dat scholen meer zouden moeten schrappen, bijvoorbeeld in het aantal toetsen. Zou dat een oplossing zijn?

“Zeker. Toetsen geven druk aan de leerkracht en leerling, en eigenlijk leveren ze in de praktijk niet altijd heel veel op. Ik ben helemaal niet tegen controle of toetsen, maar in de hoeveelheid zou wel geschrapt kunnen worden.”

Jij zit ook in de raad die meedenkt over de plannen van het samenwerkingsverband (OPR). Vind je dat er vanuit die hoek de juiste dingen gebeuren?

“Ja, al zie ik wel verbeterpunten. Zo gebeurt het soms dat er geld besteed wordt aan thema's als pesten of gedrag, en dat die gelden naar alle scholen gaan. Terwijl je beter per school kunt kijken wat daar nodig is. Als daar wat meer autonomie in zou zijn, zou dat mooi zijn.”

‘Als de relatie met een kind goed is, kun je als leerkracht heel veel bereiken’